

INFORMATIKA, INFORMÁCIE A PRÁCA S INFORMÁCIAMI V PODNIKU

Študijné materiály boli vypracované v rámci projektu
KEGA: 025ŽU-4/2022 Tvorba interaktívneho programu
so zameraním na športový manažment na báze IKT a WEB technológií.

Podnik

- Obchodný zákonník /zákon 513/1991 Zb.
- **Podnik** = súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť.
- **Podnikanie** = sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku

Výrobné faktory/zdroje v podniku klasické

- pôda
- práca
- kapitál
- ľudský kapitál

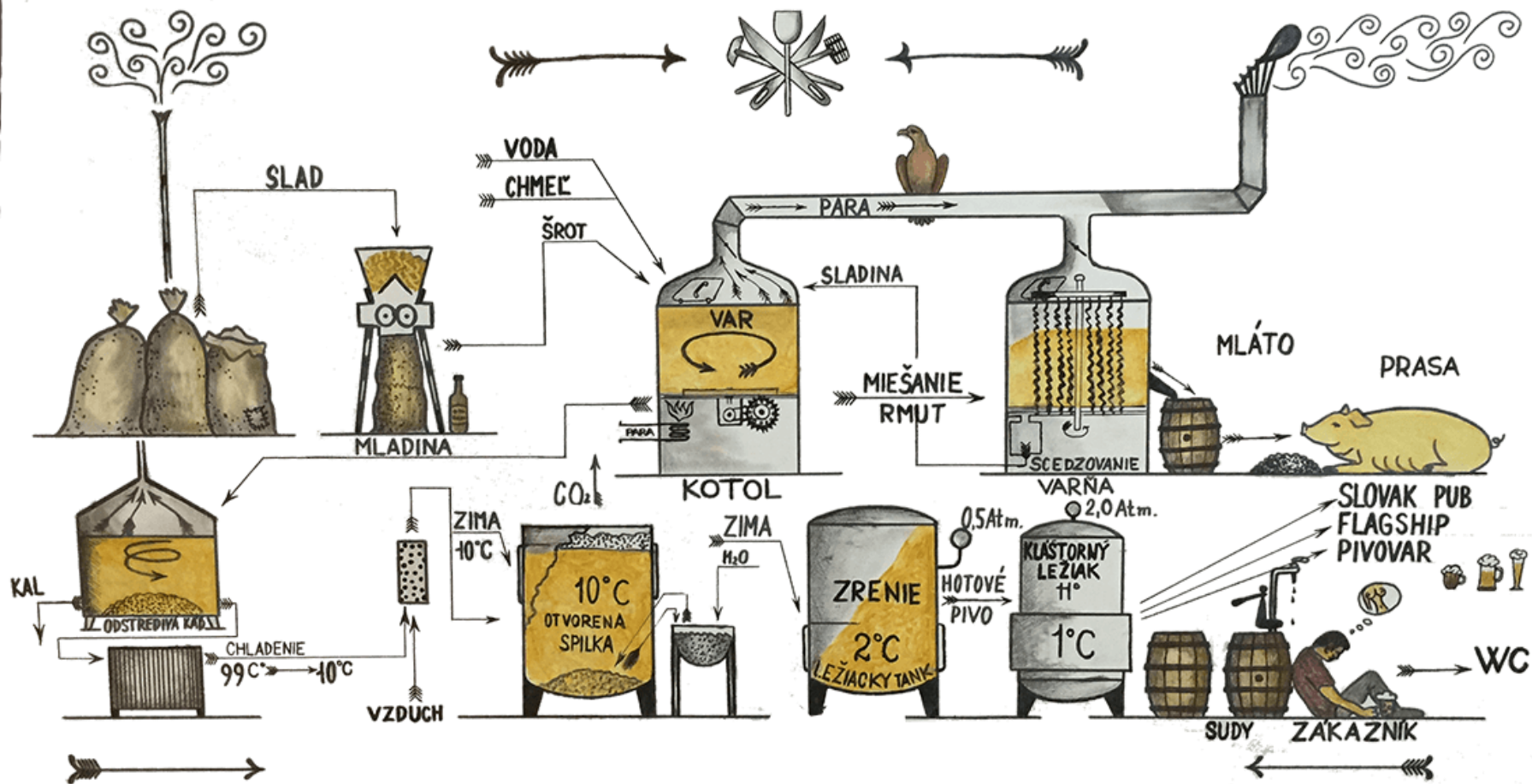
Výrobné faktory/zdroje v podniku

4M+I

- ľudia (men)
- stroje/technológi (machines)
- materiál (material)
- peniaze (money)
- **informácie (information)**

Výrobné faktory/zdroje v podniku

V podnikoch dochádza k posunu od klasických výrobných faktorov k novým strategickým zdrojom v podobe **informácií, vedomostí, poznatkov, tvorivého myslenia a hlavne inovačného konania.**

— DAJ BOH ŠŤASTIA —

Manažment v podniku - funkcie

- Plánovanie
- Organizovanie
- Práca s ľuďmi a vedenie ľudí
- Kontrolovanie

Manažment v podniku - role

- Interpersonálna
- Rozhodovacia
- Administratívna
- **Informačno-komunikačná (práca IT)**

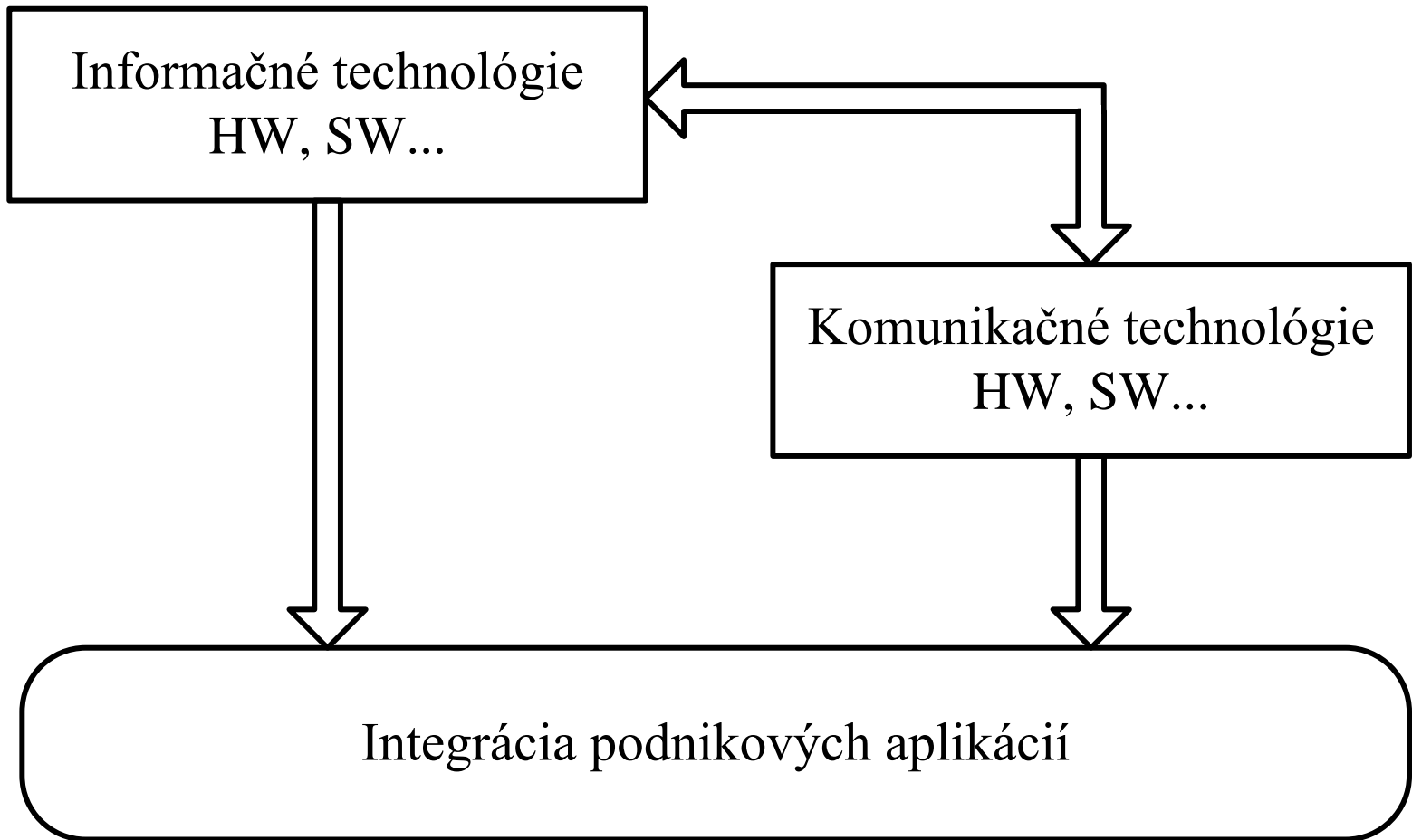

Manažment v podniku

- ukazovateľom **kvality** podnikového manažmentu sa stáva práca:
  - s informáciami,
  - s informačnými zdrojmi,
  - s informačnými a komunikačnými technológiami.

Definícia IKT

Pod pojmom informačné a komunikačné technológie sa vo všeobecnosti rozumie **integrovaný súbor jednotlivých informačných a komunikačných techník, aplikácií a nástrojov, ktoré sú používané na prípravu, spracovanie a prenos dát v rámci podniku.**

Informatika

- Informatika je vo všeobecnosti chápaná ako **veda o informáciách** a ich automatickom spracovaní pomocou IT.
- Informatika má svoj **vlastný predmet skúmania** (informácie).
- Informatika má **vlastné metódy** zberu, spracovania, ukladania, ochrany, vyhľadávania, poskytovania a prenosu informácií.
- Informatika **v podnikoch** je chápaná ako **veda o využití a interakcii medzi zamestnancami a podnikovým IT**.

Definícia informatiky

Pod pojmom informatika sú všeobecne chápané **princípy a pravidlá práce s informáciami a všeobecne definované charakteristiky všetkých prvkov** (ľudia, softvér, hardvér...), ktoré sa podieľajú na príprave, spracovaní a využívaní informácií.

Členenie informatiky

- **Teoretickú informatiku** – pokrýva oblasť matematickej informatiky a matematiky, je zameraná na matematické aspekty spracovania informácií.
  - **Matematické princípy, metódy, postupy** hrajú dôležitú úlohu pri formulácii a skúmaní algoritmov, ako aj pri konštrukcii IT.
  - Príkladmi podoblastí teoretickej informatiky sú napr. teória informácie, teória formálnych jazykov, distribuované výpočty, teória automatov, teória zložitosti atď.

Členenie informatiky

- **Aplikovanú informatiku** – informatika je v tomto prípade aplikovanou vedou, ktorá ovplyvňuje iné odbory a vedné disciplíny.
  - Skúma „**automatizovateľnosť**“ procesov v rozličných oblastiach.
  - Aplikuje sa na tieto oblasti pomocou využitia vhodných IT.

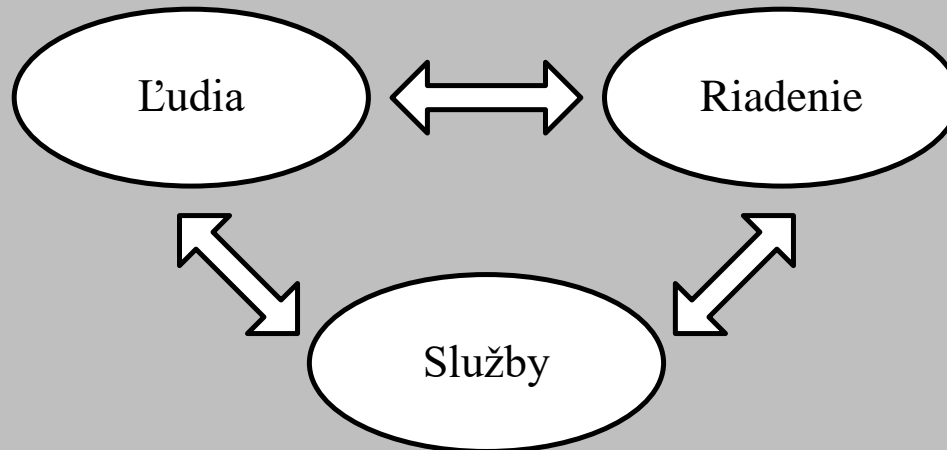
Aplikovaná informatika

- Aplikovaná informatika sa teda viaže k **jednotlivým vedným disciplínam**, alebo aplikačným sféram, napríklad:
  - aplikovaná informatika v matematike,
  - aplikovaná informatika v medicíne,
  - aplikovaná informatika v poľnohospodárstve,
  - aplikovaná informatika v ekonomike,
  - **aplikovaná informatika v podniku** (manažérska).

INFORMATIKA

APLIKOVANÁ INFORMATIKA

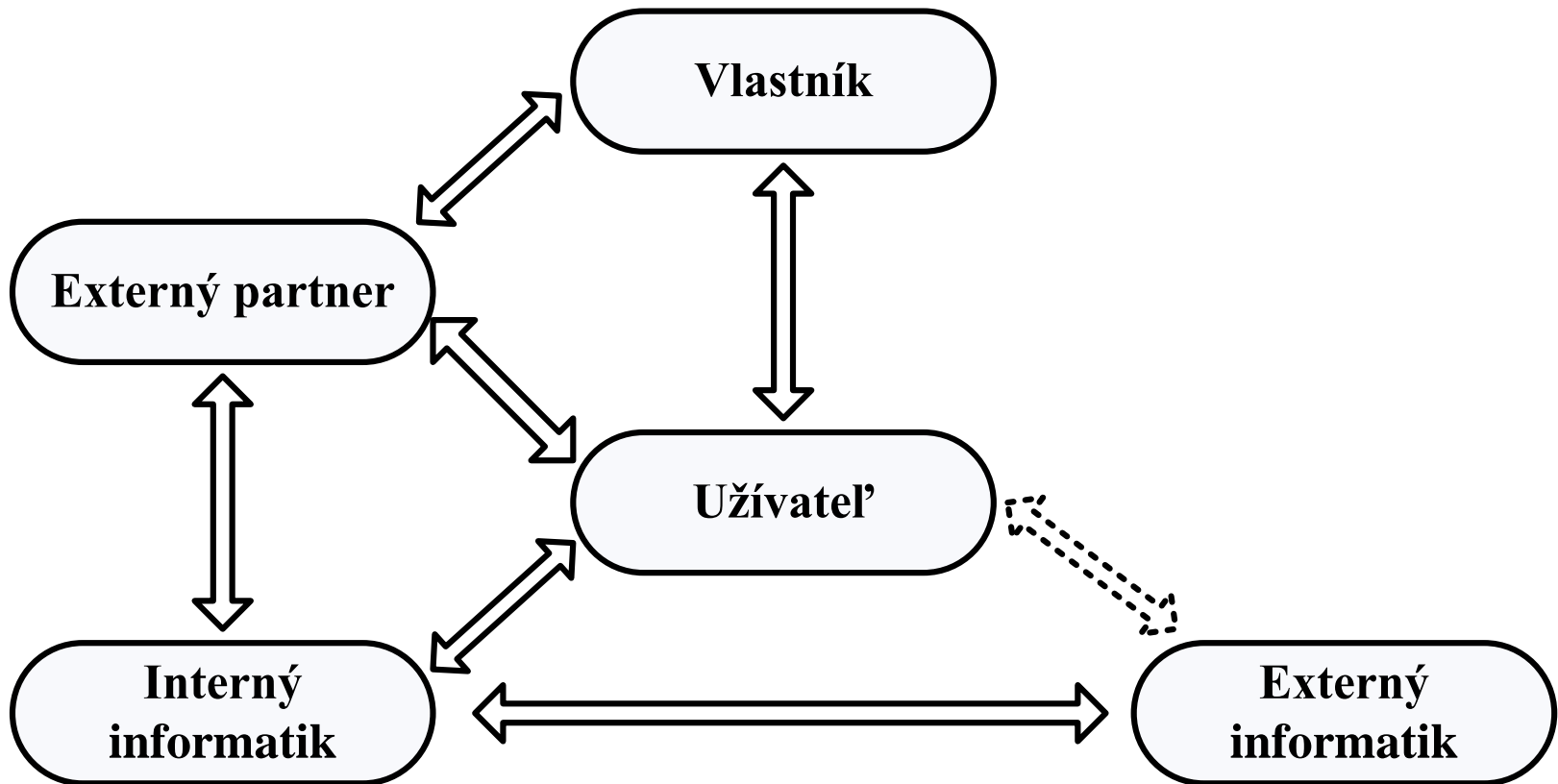
PODNIKOVÁ INFORMATIKA

Podniková informatika

- **Podniková informatika** predstavuje princípy aplikácie informatiky v riadení, prevádzke a rozvoji daného podniku.
- Možno ju rozdeliť na dve základné časti:
  - **internú** – informatika pre vnútorné činnosti podniku, ktorá zabezpečuje komplexne riadenie podniku od financií, cez výrobu, logistiku, riadenie ľudských zdrojov, atď.
  - **externú** – informatika realizovaná na podporu riešenia spolupráce s externými partnermi, hlavne rieši oblasť partnerských, obchodných a dodávateľských vzťahov.

Základné roly v podnikovej informatike

Informácia

- Názov informácia pochádza z latinského „*informo, informatio, informare*“, čo znamená prenášať správu, oznam, poučenie, resp. niečo znázorňovať, opisovať...
- Informácia zvyčajne zahrňuje v sebe **určitú správu spolu s jej významom pre príjemcu.**

Definície pojmu informácia

Autor	Definícia
Claudie E. Shannon	Informácia je štatistická pravdepodobnosť výskytu signálu či znaku, ktorý odstraňuje neznalosť príjemcu. Čím menšia je pravdepodobnosť výskytu daného znaku, tým väčšiu má informácia hodnotu pre príjemcu.
Peter F. Drucker	Poznatky a informácie sú dnes jediným zmysluplným zdrojom . Tradičné výrobné činitele – pôda, práca a kapitál nezmizli, ale stali sa druhoradými. Hlavným producentom bohatstva spoločnosti sú informácie a poznatky.
Norbert Wiener (zakladateľ kybernetiky)	Charakterizoval informáciu ako tú časť správy, ktorá smeruje od zdroja k príjemcovi a ten ju potrebuje pre plnenie svojich úloh, obsahuje niečo nové – originálne , o čom príjemca nevedel, čím sa rozširujú jeho vedomosti a znalosti .

Informácia vs. neurčitosť

- Informácia je správa, ktorá spôsobí **zmenšenie neurčitosti** u príjemcu.
- Neurčitosť odstránime ak sa **dozvieme jednu možnosť (tú správnu)** z ostatných možných alternatív.
- Neurčitosť je možné zjednodušene chápať ako **pravdepodobnosť výskytu nejakého javu**.
- Čím bude **pravdepodobnosť výberu správnej možnosti menšia**, tak **informácia**, ktorú sa dozviem bude **väčšia**, má pre mňa väčšiu hodnotu.

Kvantitatívna stránka informácie

- Vyjadruje jej **syntaktickú podobu**, t. j. zloženie správy z jednotlivých symbolov.
  - **Znak** v správe je grafická podoba symbolu.
  - **Abeceda** je množina všetkých znakov, ktoré slúžia k zobrazeniu správy.
  - **Kódovanie** je transformácia správy z jednej abecedy do druhej.

Kvantitatívna stránka informácie

- Na meranie množstva informácie vyjadrenej signálmi bola definovaná **jednotka 1 bit**.
- Bit môže nadobúdať jednu z dvoch logických hodnôt **0/1** alebo **pravda/nepravda...**

Výpočet veľkosti informácie

- Majme nejaký jav ktorý nastáva s pravdepodobnosťou p , čiže ak $p=1$ tak $I=0$.
  - To znamená, ak viem že jav nastáva s pravdepodobnosťou 1 ($p=1$, resp. 100%) tak sa nedozviem žiadnu novú informáciu ($I=0$, resp. nemá to pre mňa žiadnu hodnotu), čiže neurčitost' je nulová
- Majme dva javy každý nastáva s pravdepodobnosťou p_1 , p_2 , čiže ak $p_1 < p_2$ potom $I_1 > I_2$

Výpočet veľkosti informácie

- Ak oba javy nastanú súčasne tak pravdepodobnosť bude

$$p = p_1 * p_2$$

a pre množstvo informácie by potom malo platiť

$$I = I_1 + I_2$$

- Pre výpočet informácie hľadáme teda takú funkciu $I = f(p)$, ktorá spĺňa nasledovné podmienky:
  - $f(1) = 0$
  - ak $p_1 < p_2$ potom $f(p_1) > f(p_2)$
  - $f(p_1 * p_2) = f(p_1) + f(p_2)$

Výpočet veľkosti informácie

- Keď dáte takúto otázku dobrému matematikovi okamžite odpovie že takú funkciu pozná, je to funkcia **logaritmus**.
- Pre ďalšie vlastnosti hľadanej funkcie nakoniec došli kybernetici ku vzťahu: **$I = -\log_x(p)$**
- Podľa základu logaritmu (v našom prípade to malé x) určujeme jednotku informácie
- Ak **$x=2$ (0,1)**, potom jednotkou je **bit** (jednotka informácie).

Jednotka informácie

- Ako jednotka informácie sa začala v oblasti výpočtovej techniky používať jednotka s názvom **bit** (bud' 0 alebo 1) (**binary digit**) a jej násobky
- 1 bit je teda jednotka, ktorá vyjadruje stav, že určitý jav nastal s **50% pravdepodobnosťou** pretože vyberám z množiny 2 čísiel (0 a 1)
  - 1 bit = $2^1 = 2$ hodnoty, 0 alebo 1
  - 2 bity = $2^2 = 4$ hodnoty, 00, 01, 10, 11
  - .....
  - **8 bitov = ?**

Násobky bitu podľa definície IEC 60027-2					
predpona SI			binárna predpona		
Meno	Symbol	Násobok	Meno	Symbol	Násobok
kilobit	kb	10^3 (nesprávne aj 2^{10})	kibibit	Kibit	2^{10}
megabit	Mb	10^6 (nesprávne aj 2^{20})	mebibit	Mibit	2^{20}
gigabit	Gb	10^9 (nesprávne aj 2^{30})	gibibit	Gibit	2^{30}
terabit	Tb	10^{12} (nesprávne aj 2^{40})	tebibit	Tibit	2^{40}
petabit	Pb	10^{15} (nesprávne aj 2^{50})	pebibit	Pibit	2^{50}
exabit	Eb	10^{18} (nesprávne aj 2^{60})	exbibit	Eibit	2^{60}
zettabit	Zb	10^{21} (nesprávne aj 2^{70})	zebibit	Zibit	2^{70}
yottabit	Yb	10^{24} (nesprávne aj 2^{80})	yobibit	Yibit	2^{80}

NESPRÁVNE (po starom)

KB = 2^{10} bajtov = 1024 bajtov

1MB = 1024 kilobajtov = 2^{20} bajtov = 1 048 576 bajtov

1 GB = 1024 megabajtov = 2^{30} bajtov = 1 073 741 824 bajtov

Množstvo informácie

- Množstvo informácie I o udalosti A možno vyjadriť teda vzťahom:
  - $I(A) = -\log_2 P(A)$
  - kde $P(A)$ je pravdepodobnosť vzniku udalosti A .
- Každá správa, ktorá nesie nejakú informáciu, musí teda **zmeniť pravdepodobnosť**, že dôjde k danej udalosti na prijímacej strane.
- V opačnom prípade správa **nenesie žiadnu informáciu**.

Kódovanie

- **Kódovanie** je proces, ktorý slúži na prenos informácií.
- Prenos informácie sa musí prispôbiť technike resp. možnostiam príjemcu a odosielateľa = kódovanie
  - Braillovo písmo pre nevidiacich
  - Morseova abeceda pre telegraf....
- Počítače používajú na kódovanie **binárny kód** (postupnosť dvoch znakov – 0 a 1).

ASCII/Unicode

- **kód ASCII** (*American Standard Code for Information Interchange*) je kódovací systém znakov pre PC a určuje akou kombináciou bitov (**max 8 bitov**) sú reprezentované jednotlivé znaky (napr.: A má kód 01000001), umožňoval len 256 kombinácií (2^8)
- **Unicode** používa **minimálne 16 bitov** (65 536 znakov), preto aj ostatné jazyky (znaky) môžu byť kódované.

Kvalitatívna stránka informácie

- vyjadruje jej
  - **sémantickú** (vzťahovú, zmyslovú) stránku,
  - **pragmatickú** (významovú, úžitkovú) stránku.
- Sleduje primeranosť **zobrazenia** (sémantiku) skutočnosti danou informáciou a **užitočnosť obsahu** (význam) informácie pre príjemcu.

UŽÍVATEĽ

MÚDROŠŤ

Zhodnocovanie
poznatkov

POZNATKY

Ľudská
tvorivosť,
skúsenosti,
učenie,
asociácie

INFORMÁCIE

Pragmatika
správam je
priradovaný
zmysel

SPRÁVY

Sémantika
sekvenciám
symbolov je
pridelený obsah

ÚDAJE

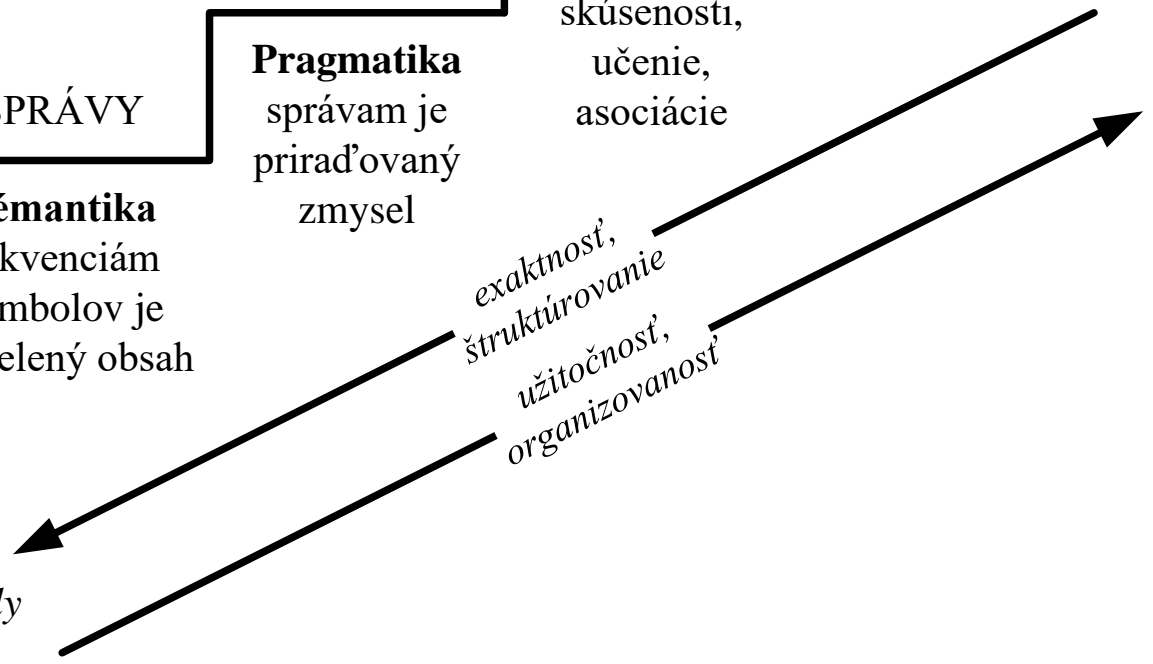
Syntax
vhodné signály
(symboly a ich
sekvencie)

SIGNÁLY

**Ľudské
poznatie**
fyzikálny svet

symboly

*exaktnosť,
štruktúrovanie
užitočnosť,
organizovanosť*

Informácia v praxi

- V praktických situáciách sa informácie prejavujú v:
  - **učení** – informácia prináša vedomosti a podporuje tvorbu a rozvoj poznatkov, používaných pri riešení rôznych úloh,
  - **komunikácii medzi ľuďmi** – informácia zohráva kľúčovú rolu pri budovaní vzťahov v spoločnosti,
  - **podniku** – informácia dôležitá v procese riadenia, v podpore jeho podstatnej zložky a to **v rozhodovaní**
  - informatike, matematike, ekonomike atď.
- Informácie v IT môžu mať podobu textu, obrázku, videa, zvuku ...

Niektoré charakteristiky informácií

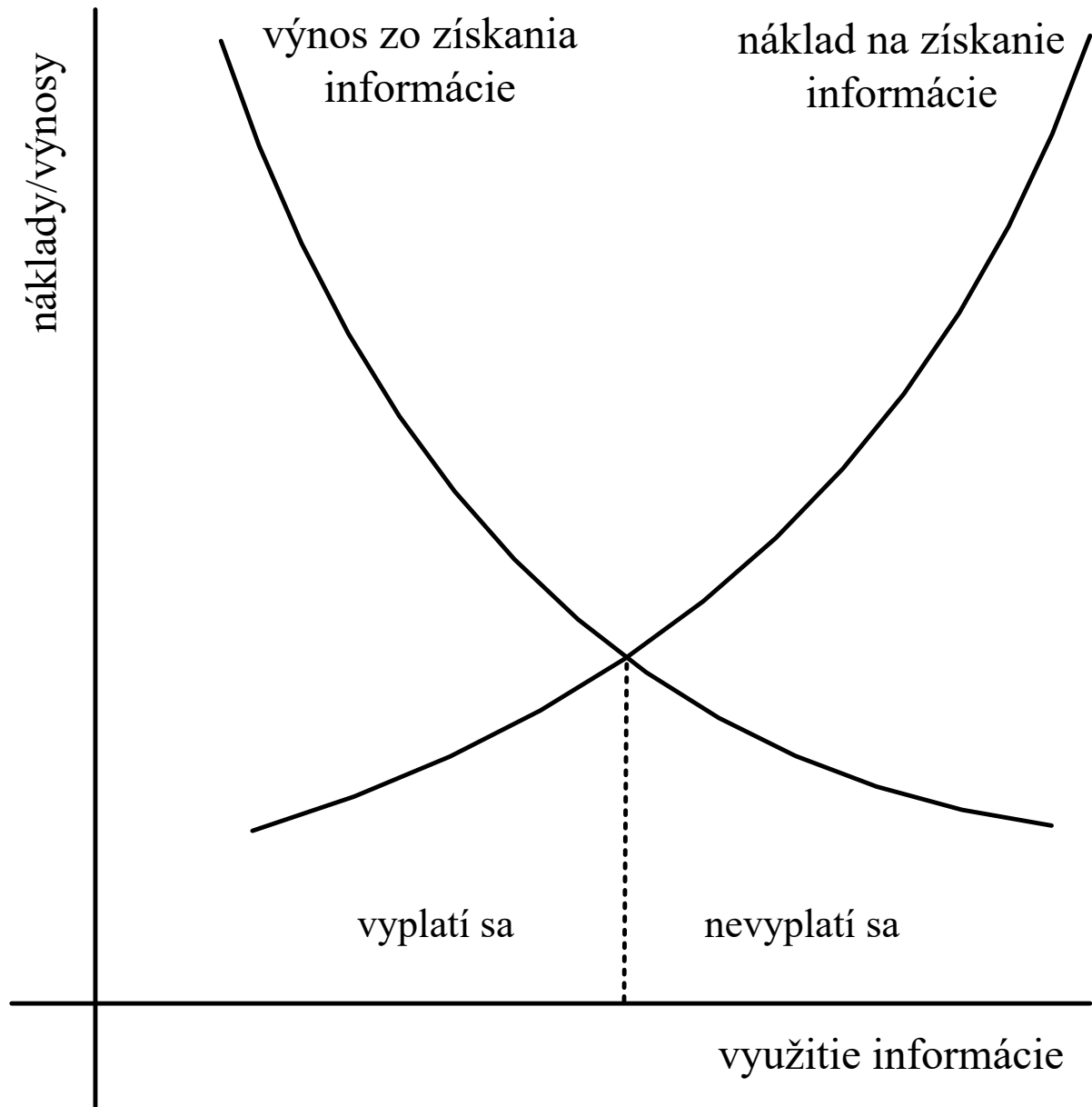
- kvalita informácie,
- kvantita informácie,
- perióda snímania informácií,
- subjektívnosť/objektívnosť informácie,
- formát a štruktúra informácie,
- overiteľnosť informácie,
- životnosť informácie,
- a ďalšie.

Hodnota

- vnímanie hodnoty
  - ekonomická/finančná hodnota (peniaze)
  - kultúrna/literárna hodnota (román, hudba, obraz..)
  - spoločenská hodnota (medveď, rastlina..)
  - .....
- je ťažké vždy správne identifikovať **HODNOTU**

Hodnota informácie

- Nie každá informácia, ktorú sa podarí získať je aj **prínosom** a prispeje k lepšiemu rozhodovaciemu procesu v podniku.
- Pri každej získanej informácii by sa mala určiť takzvaná jej **hodnota**.
- Informačný vek spôsobil, že **hlavnou komoditou** sa stáva INFORMÁCIA

Informácie v podnikovej praxi

- Najčastejšie je však možné rozlišovať informácie podľa jednotlivých úrovní riadenia podniku:
  - ***informácie na vrcholovej úrovni riadenia***
(predovšetkým pre vrcholový manažment),
  - ***informácie na strednej úrovni riadenia***
(predovšetkým pre manažment strednej úrovne),
  - ***informácie na najnižšej úrovni riadenia***
(predovšetkým pre líniový manažment).

v r c h o l o v ý   m a n a Ź m e n t

Informácie charakterizujúce postavenie podniku v spoločnosti ako celku, vyjadrujúce jeho poslanie, potrebné podklady pre tvorbu stratégie podniku a jeho rozvoj

---

informácie sú veľmi agregované, rámcového charakteru, strategické, dlhodobejšie platné, z externých zdrojov, (obyčajne v peňažných jednotkách)

s t r e d n ý   m a n a Ź m e n t

Informácie o plánoch a politike i taktikách fungovania podniku na tejto úrovni a príslušnej funkcii riadenia

---

informácie sú taktického charakteru, viac presné, funkčne orientované, špecifické, strednodobo platné

n a j n i Ź š í   m a n a Ź m e n t

Informácie o vykonávacích plánoch, vyjadrujúce stav a priebežnú činnosť priamo riadených technologických procesov

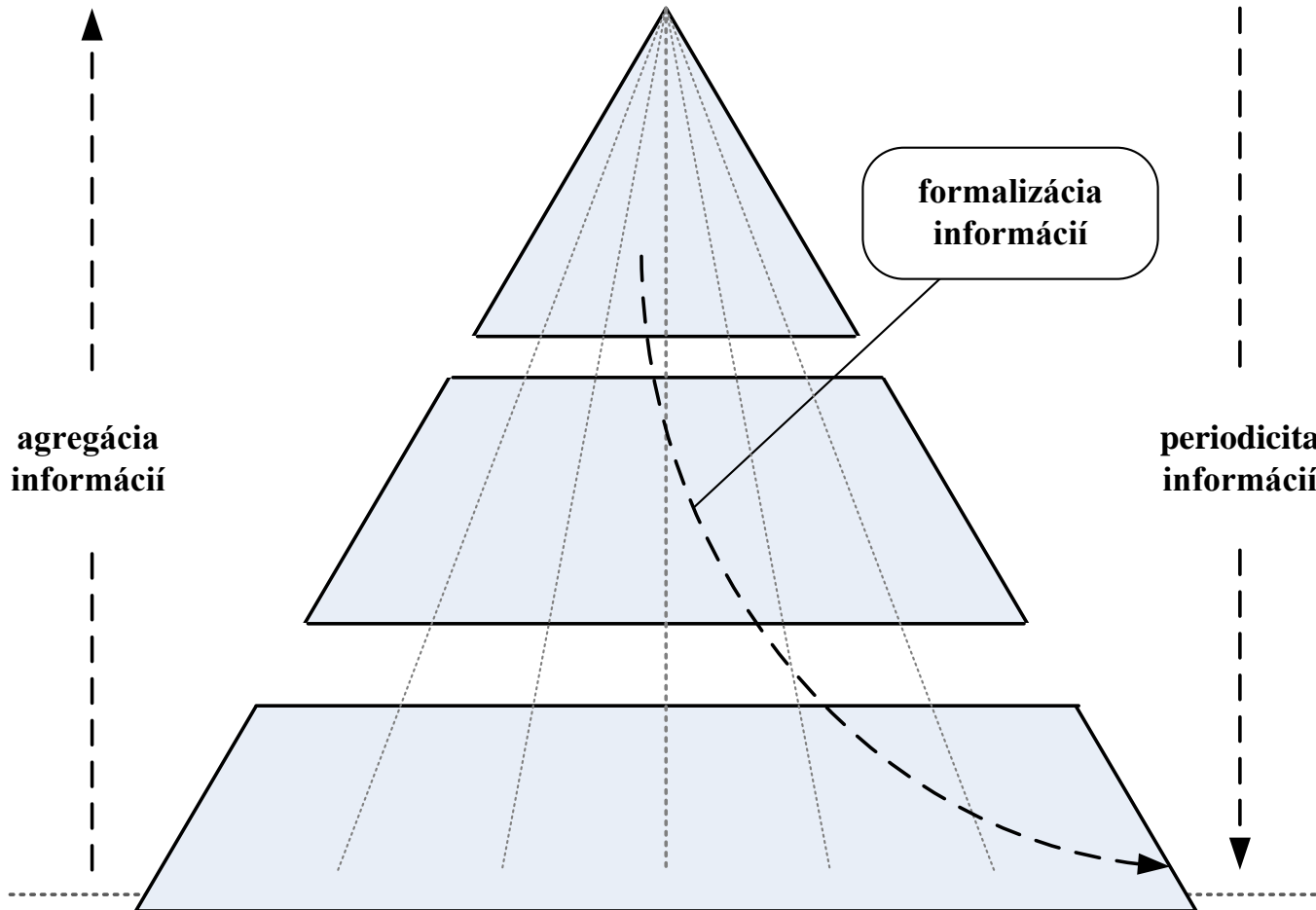
---

informácie sú operatívneho charakteru, presne štruktúrované, vysoko aktuálne, krátkodobo platné, konkrétne z interných zdrojov, (obyčajne v naturálnych jednotkách)

Informačné potreby podniku

- **Informačné potreby** podniku treba chápať ako súbor informácií s ich podstatnými charakteristickými vlastnosťami (**atribútmi**), ktoré dané riadiace miesto (post, úroveň) potrebuje na výkon svojej funkcie.

Atribúty inf. verzus úroveň riadenia

Zdroje informácií pre podnik

Zdroje informácií	Interné	Externé
Sekundárne	<ul style="list-style-type: none"> - prehľady predajcov - účtovné výkazy a reporty - prehľady skladových zásob - kartotéky a záznamy - dokumentácia	<ul style="list-style-type: none"> - štatistické údaje, ročenky - vládne dokumenty - publikované správy a výskumy - knižnice a marketingové databázy - obchodné údaje
Primárne	<ul style="list-style-type: none"> - zamestnanecké dotazníky - vlastný výskum a prieskum - expertné panely	<ul style="list-style-type: none"> - spotrebiteľské dotazníky - expertné panely - pozorovanie, experimenty

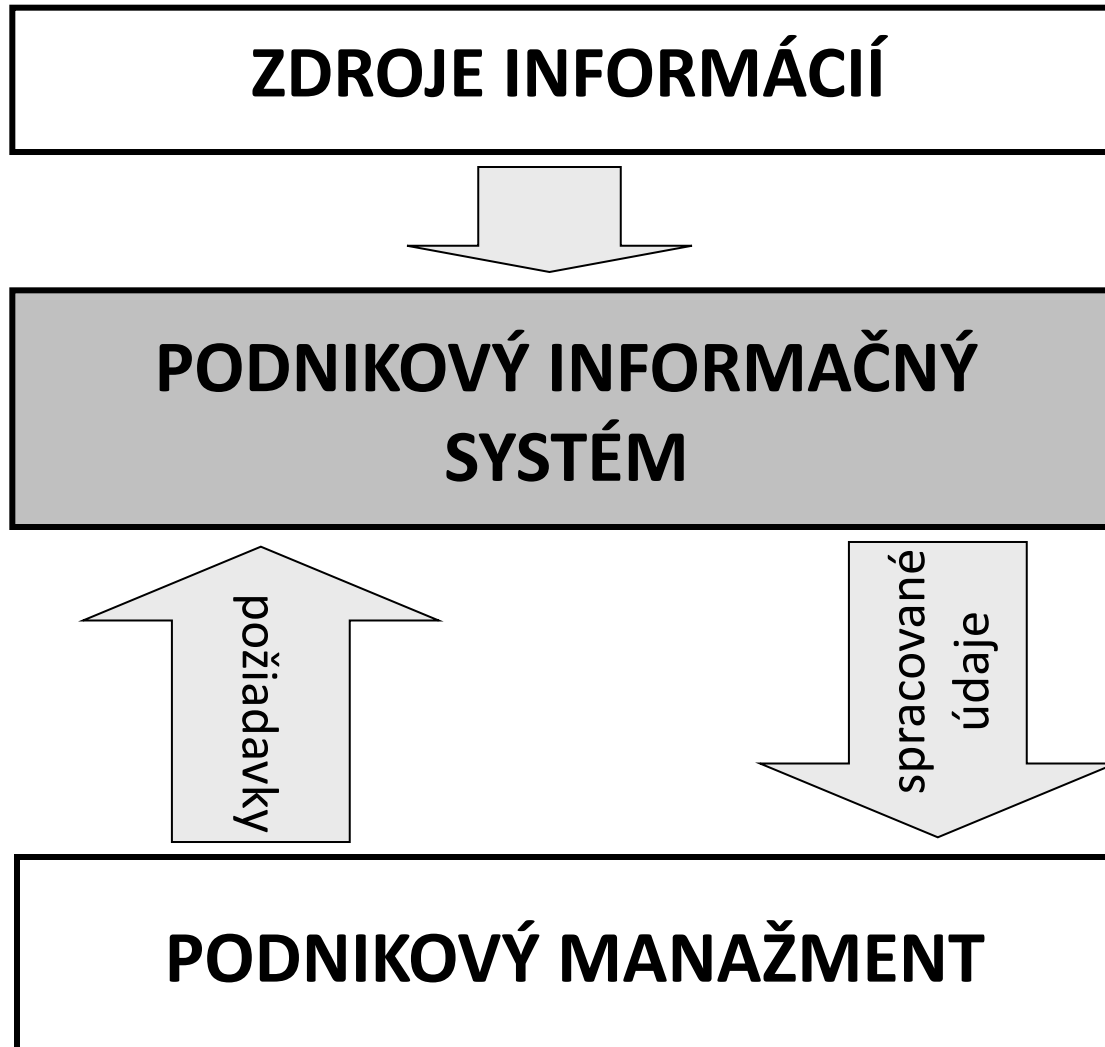
Zdroje informácií v podniku

- **Technologické** informácie (čo robiť a ako to robiť) napr. technické výkresy, montážne schémy, projektová dokumentácia, technologické postupy, normy, príručky, návody, atď ..
- **Dynamické** informácie (kedy, v akých termínoch) napr. metodické normatívne smernice, plány práce, hospodársko-právne doklady, výroba atď..
- **Hodnotové** informácie (s akým vynaložením námahy, energie, PHM...) napr. ukazovatele spotreby, predpisy pre cenotvorbu, evidenciu nákladov, atď. .

Informácia v riadení podniku

- Informácia v riadení znamená také oznámenie, ktoré:
  - je v určitom **vzťahu k systému riadenia**,
  - je **informačným zdrojom** pre niektorý z prvkov systému riadenia,
  - pre príjemcu znamená **zmenšenie** jeho neistoty alebo neurčitosti, resp. umožňuje sa lepšie rozhodnúť
  - **ovplyvňuje správanie príjemcu** v niektorej časti riadenia.

Tok informací v podniku

Zásady práce s informáciami

- **Účelnosť** znamená, že spracovanie informácií musí vychádzať z analýzy jednotlivých informačných zdrojov.
- **Efektívnosť** znamená, že efektívny manažment vyžaduje mať k dispozícii zásadne tie informácie, ktoré sú potrebné na kvalitné riešenie úloh,
- **Diferencovanosť** poukazuje na to, že informácie treba zabezpečovať diferencovane, podľa stupňov, funkcií a miest riadenia v podniku.

Zásady práce s informáciami

- **Komplexnosť** vyjadruje, že informačná základňa podniku by sa mala viac orientovať na ucelenejšie informácie.
- **Aktuálnosť** poukazuje na to, že je potrebné sa viac sústrediť na poskytovanie informácií v reálnom čase.
- **Úžitkovosť** znamená, že informácie musia slúžiť najmä pre daný rozhodovací proces.

Ďakujem za pozornosť

